

کد طرح:

مرکز برنامه‌ریزی و پژوهش

فرم درخواست انجام طرح پژوهشی (RFP)

www.emdad.ir

نام دستگاه اجرایی: کمیته امداد امام خمینی^(ه) ■ دفتر مرکزی □ استان: .....

عنوان طرح: تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر

معرفی اجمالی حوزه درخواست‌کننده (بیان رسالت‌ها، مأموریت‌ها و فعالیت‌ها)

کمیته امداد امام خمینی^(ه) بر اساس اندیشه و تفکر دینی و فقهی حضرت امام خمینی^(ه) و به دست ایشان با هویت دینی و مردمی، جهادی عام‌المنفعه و غیرانتفاعی تأسیس شد تا پیام‌آور فرهنگ احسان، ایثار، انفاق و نیکوکاری در جامعه اسلامی بوده و غیرت و کرامت انسانی را در حمایت از محرومان حفظ کند. هدف از تشکیل امداد امام^(ه) توانمندسازی و شکوفایی استعدادها و تأمین خوداتکایی، تقویت و رشد ایمانی و اعتقادی نیازمندان و محرومان با ارائه خدمات اجتماعی، حمایتی، فرهنگی و معیشتی به آنان می‌باشد.

نوع طرح: بنیادی ■ توسعه‌ای □ کاربردی □ طبقه‌بندی: عادی ■ محرمانه □

الف) بیان مسأله

کاهش فقر و نابرابری یکی از سیاست‌های مهم دولت‌ها در چند دهه‌ی اخیر بوده است. با این حال به‌رغم اقدامات مناسب انجام شده فاصله زیادی تا رسیدن به وضعیت مطلوب وجود دارد. "لایه‌های متعدد اطلاعاتی"، "آمارهای متناقض و متفاوت"، "ضعف در نظام شناسایی افراد نیازمند جامعه" و "عدم‌نمایش تفاوت‌های مهم بین منطقه‌ای در شاخص‌های کلان" آسیب‌های موجود در این زمینه را تشدید کرده است. استمرار ضعف‌های موجود نتیجه‌ی عملکرد ناکافی و بعضاً نادرست دستگاه‌های اجرایی و همچنین عدم همگرایی و تعامل بین نهادها و سازمان‌های ذیربط می‌باشد. در این رابطه یکی از پیش‌نیازهای اصلی که به‌واسطه آن بسیاری از مشکلات بنیادی حل خواهد شد و در زمینه فقر زدایی گامی بلند به حساب می‌آید، تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر است.

علی‌رغم وجود موانع متعدد در نهادها و سازمان‌های مسئول به منظور تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر، فعالیت‌های انجام شده در مراکز علمی و دانشگاهی نشان می‌دهد که روش‌های گوناگونی برای تهیه این نقشه وجود دارد. از جمله این روش‌ها

می‌توان به اندیس چند متغیره وزنی نیازهای پایه، ترکیب اطلاعات کیفی و داده‌های ثانویه، محاسبه مستقیم از داده‌های آمارگیری هزینه و درآمد خانوار (بودجه خانوار)، محاسبه مستقیم از داده‌های سرشماری و برآورد ناحیه کوچک اشاره کرد. همچنین شاخص‌های مختلفی در تهیه نقشه فقر قابل استفاده است که آن‌ها را می‌توان به دو دسته کلی شاخص‌های فقر و شاخص‌های عدم امنیت غذایی تقسیم کرد.

در حال حاضر کمیته امداد امام خمینی^(ه) قصد دارد تا از توانمندی مراکز علمی و موسسات پژوهشی و همچنین ظرفیت‌های موجود در سایر سازمان‌ها به منظور تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر استفاده نماید.

ب) اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

برای بیان اهمیت و ضرورت تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

ب-۱) هدف از تشکیل کمیته امداد امام^(ه)

توانمندسازی و شکوفایی استعدادها و تأمین خوداتکایی، تقویت و رشد ایمانی و اعتقادی نیازمندان و محرومان با ارائه خدمات اجتماعی، حمایتی، فرهنگی و معیشتی به آنان

ب-۲) بند ۱ ماده ۶ اساسنامه کمیته امداد امام خمینی^(ه)

بررسی و شناخت انواع محرومیت‌های مادی و معنوی نیازمندان و تبیین آن‌ها و شناسایی افراد و خانواده‌های لازم‌الحمایه در شهر، روستا و عشایر.

ب-۳) حکم شماره ۹ برنامه ششم کمیته امداد امام^(ه)

مرکز برنامه‌ریزی و پژوهش موظف است با همکاری حوزه‌های حمایت و سلامت خانواده و سایر حوزه‌ها و با استفاده از بسترهای الکترونیک به ویژه بانک اطلاعاتی سایر دستگاه‌ها نسبت به تکمیل بانک اطلاعات نیازمندان تا پایان سال دوم برنامه اقدام و نقشه جامع جغرافیایی فقر کشور را تهیه و یا تکمیل کند.

ب-۴) اقدامات ناکافی و ناتمام سازمان‌های مسئول در زمینه تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر

ب-۵) کاربردهای مهم و اساسی نقشه جغرافیایی فقر که شامل موارد زیر می‌باشد

- شاخص‌های همفزون کشوری معمولاً تفاوت‌های مهم بین مناطق یا بخش‌های مختلف کشور را بیان می‌کنند. این تفاوت‌ها معمولاً در تمام کشورها بین مناطق مختلف وجود دارد. ارائه شاخص‌های فقر و عوامل مؤثر بر آن بر اساس آمار

مناطق کوچکتر به صورت نقشه‌های جغرافیایی، فقر را به خوبی نشان می‌دهد.

- علاوه بر شاخص‌های اصلی نرخ سرشمار فقر، ابعاد مختلف فقر را می‌توان از طریق نمایش به مخاطبان انتقال داد. مزیت اصلی این روش آن است که با کنار هم قراردادن نقشه‌ها می‌توان به سادگی به ارتباط بین ابعاد مختلف فقر یا عوامل مؤثر بر آن پی برد.

- نقشه‌های فقر برای انتخاب مناطقی از کشور که عملیات توسعه‌ای در آن اولویت دارد استفاده می‌شود.

- نقشه‌های فقر در طراحی نظام‌های حمایتی برای کاهش فقر نیز می‌تواند استفاده شود. بخش مهمی از برنامه‌های حمایت نقدی در دنیا از ترکیبی از روش‌های شناسایی جغرافیایی استفاده می‌کند.

با توجه به مطالب یاد شده بدون شک تهیه نقشه جغرافیایی فقر تأثیر شگرفی بر فرآیند برنامه‌ریزی برای مبارزه با فقر و محرومیت، شناخت و تحلیل امکانات و تنگناها و سطح‌بندی مناطق از نظر برخورداری و محرومیت و ... خواهد داشت.

ج) اهداف

هدف اصلی: تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر بر اساس آخرین نقشه‌های تهیه شده توسط سازمان نقشه‌برداری کشور

اهداف فرعی:

- شناسایی، بررسی و تحلیل داده‌ها و لایه‌های اطلاعاتی نیازمندان در کمیته امداد امام خمینی^(۵) و سازمان‌ها و نهادهای ذیربط (شناسایی حداقل ۳۰۰ لایه داده‌های نهاد امداد و حداقل ۲۰۰ لایه داده‌های مرتبط در خارج از سازمان)
- ایجاد منبع اطلاعاتی جامع، طبقه‌بندی شده و متمرکز نیازمندان
- ارزیابی الگوهای مکانی و انتخاب الگوی مناسب برای تهیه نقشه جغرافیایی فقر
- تهیه پروتکل برای به‌روزرسانی و پایش نقشه جامع جغرافیایی فقر

د) شرح درخواست

- ارایه پروپوزال منطبق با RFP و مشتمل بر نقشه راه و شرح خدمات، جدول زمان‌بندی مراحل اقدام و تحلیل هزینه‌ها
- اقدام برای تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر پس از تأیید پروپوزال توسط کارفرما و انعقاد قرارداد
- ارایه گزارش‌های منظم ماهیانه به هیأت داور معرفی شده از سوی کارفرما و اخذ نظر اصلاحی

- مستندسازی مکتوب کلیه اقدامات و فعالیت‌های منجر به تهیه نقشه جامع جغرافیایی فقر
- آموزش ۴۰ نفر از کارکنان کمیته امداد امام^(ه) جهت راهبری و به‌روز رسانی نقشه به مدت ۱۶ ساعت برای هر نفر

ه) دستاوردها و خروجی‌های مورد انتظار

- نقشه جامع جغرافیایی فقر
- تهیه پروتکل برای به‌روزرسانی و پایش نقشه جامع جغرافیایی فقر

ز) انتظارات از مجری

تنظیم جدول زمان‌بندی، معرفی تیم تحقیق به صورت کتبی، رعایت قوانین و مقررات امداد امام^(ه)، استفاده از آخرین منابع و مستندات موجود، گزارش مشکلات مشاهده شده در حین اجرای کار به منظور تحویل در موعد مقرر، حضور در کلیه جلسات مورد نیاز، اعلام نیاز کتبی الزامات مورد نیاز، گزارش دوره‌ای پیشرفت کار مطابق جدول زمان‌بندی، رعایت اصول محرمانگی اطلاعات به دست آمده، تحویل نسخه‌های پیش‌نویس و نهایی طرح.

ح) مدت اجرای طرح

- زمان پیشنهادی برای اجرای طرح ۱۲ ماه می‌باشد.